

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА ОБЩИ ГРИЖИ ЗА БОЛНИЯ специалност „Рентгенов лаборант“

1. Цел на обучението по дисциплината:

Учебната дисциплина „Общи грижи за болния“ фигурира като задължителна в Единните държавни изисквания (ЕДИ) за сп. „Рентгенов лаборант“ на ОКС „Професионален бакалавър“.

Провеждащата се в нашата страна реформа в системата на здравеопазването налага нови подходи при подготовката на професионалистите по здравни грижи.

Включването на тази дисциплина като задължителна дава възможност на студентите обучавани в специалност „Рентгенов лаборант“ да получат необходимите теоретични знания и практически умения и повишава техните професионални компетенции.

Основната цел на обучението по „Общи грижи за болния“ е след приключване курса на обучение бъдещите рентгенови лаборанти задълбочено да познаят материята, разпределена в подраздели за: същността и научната обосновка на общите здравни грижи; лечебните заведения и законовите разпоредби; комуникацията с пациента и неговите близки; здравето и болестта като два взаимосвързани процеса; професионалните компетенции на рентгеновия лаборант при парентерално приложение на лекарствени вещества и наблюдение на болния.

Целта се съгласува с:

- мисията и концепцията за университета;
- обема и кредитния рейтинг на дисциплината (по системата ECTS), видни от учебния план;
- квалификационната характеристика на специалността;
- образователната степен професионален бакалавър.

Целта е съобразена с мястото на дисциплината в специалността по значимост и по хронология в учебния план.

В процесът на обучението по дисциплината „Общи грижи за болния“ студентите трябва да формират следните когнитивни познания и практически умения:

- Да полагат общи грижи за болния, съобразени с професионалната им компетентност;
- Да изследват и регистрират основните жизнени показатели;
- Да познаят и правилно използват личните предпазни средства;

- Да познават видовете лекарствени средства и начините на приложението им;
- Да владеят основните видове инжекционна техника;
- Да мотивират и изграждат на практика оптимален модел на поведение при общуване с болните и техните близки от позицията на професионалист по здравни грижи.

2. Учебно съдържание на дисциплината

Темите и часовете за лекции, упражнения и учебна практика следват принципа за системност и последователност в обучението. Съдържанието е подредено хронологически така, че всяка следваща лекция и свързаните с нея упражнения да ползват вече изучена материя и понятия. Избягва се ненужното застъпване между «свързани» по учебен план дисциплини. Учебното съдържание по дисциплината е представено в изданието на МУ – Пловдив, за специалност „Рентгенов лаборант“ и е достъпно на сайта на Медицински колеж в раздел учебни планове и програми на сп. „Рентгенов лаборант“.

- ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ. ПРАВИЛНИК ЗА ВЪТРЕШНИЯ РЕД В ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ. БОЛНИЧЕН РЕЖИМ. РЕЖИМ НА БОЛИНЯ. ЛЕЧЕБНО - ОХРАНИТЕЛЕН РЕЖИМ (ЛОР);
- АБНОРМНИ ЛИЦЕВИ ПРОЯВЛЕНИЯ, ХАРАКТЕРНИ ЗА НЯКОИ ЗАБОЛЯВАНИЯ. ПОЛОЖЕНИЯ НА БОЛНИЯ В ЛЕГЛОТО;
- КОМУНИКАЦИИ; ДЕЛОВО ОБЩУВАНЕ И БАРИЕРИ ПРИ ОБЩУВАНЕТО. КОНФЛИКТИ;
- АСЕПТИКА И АНТИСЕПТИКА. ДЕЗИНФЕКЦИЯ И СТЕРИЛИЗАЦИЯ – ВИДОВЕ КОНТРОЛ. ОРГАНИЗАЦИЯ НА СТЕРИЛИЗАЦИЯТА И ДЕЗИНФЕКЦИЯТА НА ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ;
- УПРАВЛЕНИЕ НА БОЛНИЧНИТЕ ОТПАДЪЦИ;
- НОЗОКОМИАЛНИ ИНФЕКЦИИ. ЛИЧНИ ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА; ХИГИЕНА НА РЪЦЕ;
- СОМАТИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ. ИЗМЕРВАНЕ И РЕГИСТРИРАНЕ;
- КЛИЗМИ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА МЕДИЦИНСКИЯ СПЕЦИАЛИСТ ПРИ ИЗВЪРШВАНЕ НА ОБИКНОВЕНА ОЧИСТИТЕЛНА КЛИЗМА НА ВЪЗРАСТЕН. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА МЕДИЦИНСКИЯ СПЕЦИАЛИСТ ПРИ ПОДГОТОВКА И ИЗВЪРШВАНЕ НА ИРИГОГРАФИЯ;
- ЛЕКАРСТВЕНИ СРЕДСТВА. НАЧИНИ НА ПРИЛОЖЕНИЕ;
- ИНЖЕКЦИОННО ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЛЕКАРСТВЕНИ СРЕДСТВА;
- ОСИГУРЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА ТРАЕН ПЕРИФЕРЕН ВЕНОЗЕН ПЪТ;
- ВЛИВАНИЯ – СЪЩНОСТ. ВИДОВЕ ИНФУЗИОННИ РАЗТВОРИ. КРЪВОПРЕЛИВАНЕ – СЪЩНОСТ;
- ПРОБИ ЗА ЧУВСТВИТЕЛНОСТ.

3. Предпоставки

Необходимите знания и умения, които студентът трябва да притежава, за да започне и успешно да завърши обучението си по дисциплината „Общи грижи за болния“ са по фундаменталните дисциплини „Анатомия“ и „Физиология“. Учебната дисциплина кореспондира с всички клинични дисциплини включени в курса на обучение, а също и с дисциплините „Социално и здравно законодателство“ и „Хигиена и екология“.

4. Академични ресурси

Академичният състав от катедра „Сестрински грижи“ на Факултет обществено здраве, МУ-Пловдив обезпечава преподаването по тази учебна дисциплина. Лекционният курс се изнася от хабилитиран преподавател с придобита специалност, докторска степен и последваща хабилитация в съответното научно направление (от

катедра „Сестрински грижи“ на ФОЗ, МУ-Пловдив). Упражненията се водят от двама старши преподаватели от същата катедра с дългогодишен преподавателски опит и необходимата квалификация за преподаване на учебната дисциплина „Общи грижи за болния“.

5. Материални ресурси

Лекционното обучение се провежда в лекционна зала на Медицински колеж. За практическите занятия по дисциплината катедрата „Сестрински грижи“ разполага с 4 специализирани учебно - практически кабинети (50 кв. м площ на един), всеки с по 12 работни места. Лекционната зала и залите за упражнения са добре оборудвани с подходяща и съвременна техника, мулажи и фантоми и всички необходими пособия за съвременен учебен процес.

6. Лекционно обучение

Лекциите се подготвят и изнасят под формата на мултимедийни презентации, които се предоставят на студентите веднага след приключване на лекцията по електронен път, за да могат да се подготвят за упражненията и семестриалния изпит своевременно. Форматът на изнасяне на лекциите са елемент на творческа свобода на водещия лектор.

7. Упражнения

Упражненията се провеждат, като студентите предварително са разделени на групи. Основните методи на обучение са лекционно изложение, упражняване върху мулаж, самостоятелна работа под контрола на преподавател по време на упражнения и дискусии върху учебни задачи и клинични казуси. Очакваните резултати след работата в малки групи са изграждане на практически умения за бъдеща професионална реализация.

8. Информационни ресурси. Основна литература. Сайтове

Всички ангажирани в преподаването преподаватели имат разработени лекции, упражнения на хартиен и електронен носител. Предоставена е актуална литература.

1. Александрова, М., И. Стамболова, Г. Чанева, П. Бикова, Д. Ламбрева, А. Терзиева, М. Димитрова, Н. Василева, Грижи за болния и сестринска техника, София, 2015г., изд. ЦМБ, МУ-София.
2. Балканска П. За умението да общуваме с пациента. Сестринско дело, 2009; 41, (3):26-30.
3. Вълканова, М. Медицинско право, ИК Стено, Варна, 2014.
4. Вълчева-Кузманова, С. и др. Фармакология: Учебник за мед. колежи, ИК Стено, Варна, 2005.
5. Генова, К., Д. Гроздева, С. Борисова, Т. Цветкова. Дете – норма и патология. Компендиум по сестрински грижи. Учебник за студенти от професионално направление „Здравни грижи“, ИЦ МУ-Варна, 2017.
6. Георгиева, А. Съвременни аспекти на сестринските грижи за хора с увреждания, ИК Стено, Варна, 2018.
7. Георгиева, А., С. Тончева. Сестрински грижи при болни с инфекциозни заболявания – учебник за студенти от специалност „Медицинска сестра“, МУ-Варна, 2012.

8. Георгиева, А., С. Тончева. Сестрински грижи при болни с инфекциозни заболявания, Преработено и допълнено издание, учебник за студенти от специалност „медицинска сестра“, МУ, Варна, 2018.
9. Грънчарова, Г., Управление на здравните грижи, Плевен, 2005г., изд. ц-р на МУ – Плевен, 301с.
10. Желязкова-Савова, М. и др. Клинична фармакология: Клиникофармакологични подходи в лечението на социално значими заболявания, МУ-Варна, 2015.
11. Маркова, С., И. Стамболова, С. Тончева, и кол. Семейна медицинска сестра: учебно помагало, Издателство БЧК, 2009.
12. Медицински стандарти по здравни грижи: За медицински сестри, акушерки, клинични лаборанти, рентгенови лаборанти, Рец. С. Тончева, ИК“АБ“, Ст. Загора, 2008.
13. Милчева, Хр., И. Стамболова, Г. Чанева, М. Александрова, Г. Петрова, С. Младенова, А. Андонова, З. Атанасова, Н. Иванова, Основи на сестринските и акушерски грижи /учебник за акушерки и медицински сестри/, Ст. Загора, 2009г., изд. „КОТА“.
14. Наредба за минималните изисквания за безопасност и опазване на здравето на работещите при използване на лични предпазни средства на работното място № 3 от 19. 04. 2001 г. обн. ДВ, бр. 46 от 2001 г., изм. доп. ДВ бр. 40/2008 г.
15. Наредба за утвърждаването на медицински стандарт по превенция и контрол на вътреболничните инфекции №3/ 8 май 2013 г. на Министерство по здравеопазването Обн ДВ, бр 43 от 14. 05. 2013 г.
16. Наредба № 4 от 14. 10. 2002 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа, ДВ, бр. 105 от 2002 г. Наредба № 19 за приложение на водоразтворими йодни контрастни вещества за диагностични цели - ДВ. бр.34 от 24.04. 1992г.
17. Николова, М., К. Генова, Д. Гроздева, А. Георгиева, Кр. Стамова, В. Василева, М. Нанкова, В. Цветкова, Ст. Янчева. Практическо ръководство за сестрински грижи, учебно помагало, ИЦ МУ, Варна, 2017.
18. Попова, С., Керекowska, А. Социална медицина. Учебник за студенти от професионално направление „Здравни грижи“, образователно-квалификационна степен „Бакалавър“. ИК Стено, Варна, 2013.
19. Стоев Т. Умеем ли да комуникираме. Издателство „ИВИС“, В. Търново, 2011 г., 192 с.
20. Тачева В. Комуникативни умения в медицинската практика. Издателска къща Стено, Варна, 2014г., 2016 с.
21. Тончева, С. Оказване на грижи и помощ в дома на възрастния човек – наръчник, ИК „Славчо Николов и сие“, Шумен, 2004.
22. Тончева, С., П. Загорчев, Т. Цветкова, С. Борисова. Първична здравна помощ - Наръчник за медицински сестри второ преработено издание, Изд. ДАК, София, 2000.
23. Тончева, С., С. Борисова. Теоретични основи на сестринските грижи, учебник, ИЦ МУ, Варна, 2017.
24. <https://www.osha.gov/SLTC/etools/hospital/> Страница за безопасност и здраве на OSHA.
25. <https://ctajournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/2045-7022-3-3> Луси Хайнърлинг, Adriano Mari - европейски стандарти, правила

26. WHO Guidelines on hand hygiene in health care, 2009

9. Контролни работи

Преподавателите трябва да контролират напредъка на студентите минимум два пъти в семестър. Текущият контрол може да се провежда чрез тестове или контролни задания. На студентите се предоставя своевременно информация и разяснения на резултатите от контрола, което да подпомогне по-нататъшната им подготовка. Разработени са дидактически тестове за контрол и оценка.

10. Самостоятелна работа и ангажираност на студента

Самостоятелната работа се ръководи от преподавателя, който напътства студента както в литературните източници, така и в методите на тяхното усвояване.

11. Сътрудничество между студентите и преподавателския екип

Това сътрудничество се изразява в оползотворяване на предварително обявените часове за консултации, работа под контрола на преподавател в библиотека, индивидуална работа със студенти и текуща подготовка на конкретни задания.

12. Изпити

Дисциплината завършва с текуща оценка в края на първи семестър, при която крайната оценка се формира от правилното попълване на дидактически тест, цялостно отношение и представяне на студента по време на обучението, участие в дискусии и изпълнение на практическите задачи.

13. Стандарти за оценяване:

Стандартът за крайна оценка включва следните компоненти:

- цялостно отношение на студента по време на семестъра към изучаваната учебна дисциплина: включване в дискусии, изпълнение на практическите задачи, изразяване на собствено мнение за примери от практиката;
- резултати от дидактическия тест по време на изпита.
- Отличен (6) – за показани самостоятелно и логично мислене, самостоятелно и правилно извършване на практическите задачи, допълнителни ключови знания и умения; за отлично познаване на учебния материал, наличие на креативно мислене и добра езикова култура на изложението.
- Мн. добър (5) – за добре овладени ключови и допълнителни знания, добре овладяни практически умения, осмислено и правилно разбиране на материала, показани добри умения за прилагане на наученото на практика, адекватно използване на научните понятия от изучаваната област, добра езикова култура;
- Добър (4) – за овладени допълнителни знания, добро познаване на материала, но без да може да развие наученото до самостоятелно мислене; овладяни практически умения,

сравнително добра езикова култура, но с допускане на неточности при използването на различни понятия и термини.

- Среден (3) – просто възпроизвеждане с липса на основни моменти и ключови познания по темата; несигурност при извършване на практически задачи, без готовност за самостоятелно използване на получените знания и самостоятелно извършване на манипулации; бедна езикова култура с допускане на много грешки.
- Слаб (2) – за показани оскъдни познания и допуснати груби грешки при извършването на конкретна манипулация, които не могат да бъдат база за следващите нива на обучение.

По време на първата лекция студентите се запознават с изискванията към тях за предстоящото изпитване в края на първи семестър.

14. Формиране на крайната оценка

Крайната оценка се формира, като средна оценка между оценката от тестовото изпитване и всички изброени компоненти по горе, взети под внимание.

15. Документиране, съхранение на резултатите и контрол на дейността по оценяването

Оценяваните студенти имат правото и задължението да се информират за регламента, процедурите и резултатите от оценяването, да предявяват претенции и жалби при неспазване на настоящите правила.

Писмените работи се съхраняват до 1г. след приключване на тригодишния курс на обучение. След оценяване студентите се уведомяват своевременно за получената оценка.

АС по учебната дисциплина „Общи грижи за болния“ е приет и утвърден на Редовно заседание на катедрен съвет на катедра „Сестрински грижи“, ФОЗ, МУ-Пловдив с Протокол № 5 от 28.05.2018г.

Доц. Гергана Петрова, дм

Ръководител катедра „Сестрински грижи“, ФОЗ, МУ-Пловдив